

फाकफोकथुम राजपत्र फाकफोकथुम गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड: ८

संख्या: ५

मिति: २०८२/०५/१७

भाग-२

फाकफोकथुम गाउँपालिका, आमचोक, इलाम

गाउँकार्यपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको निर्देशिका सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ।

आधारभूत तह कक्षा -८ को परीक्षा सञ्चालन तथा प्रमाणिकरण सम्बन्धी निर्देशिका, २०८२

स्वीकृतमिति: २०८२/०५/१२

प्रस्तावना : स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा (२) को खण्ड (ज) को उपखण्ड (१४) बमोजिम आधारभूत तहको अन्त्यमा लिइने कक्षा -८ को परीक्षा सञ्चालन तथा प्रमाणिकरणको जिम्मेवारी तथा दायित्व स्थानीय सरकारको हुन गएकोले फाकफोकथुम गाउँपालिकास्तरीय आधारभूत तह (कक्षा -८) उत्तिर्ण परीक्षालाई स्तरीय, विश्वसनीय तथा वैध र गुणस्तरीय बनाउन वाञ्छनीय भएकोले, फाकफोकथुम गाउँपालिका इलामले “आधारभूत तह कक्षा -८ को परीक्षा सञ्चालन तथा प्रमाणिकरण निर्देशिका, २०८२” जारी गरेको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस निर्देशिकाको नाम आधारभूत तह कक्षा-८ को परीक्षा सञ्चालन तथा प्रमाणिकरण निर्देशिका, २०८२” रहेको छ ।
(२) यो निर्देशिका गाउँकार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मिति देखि लागु हुनेछ ।
२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,-
 - (क) “परीक्षा” भन्नाले आधारभूत तह कक्षा आठको अन्त्यमा हुने परीक्षा सम्झनु पर्छ ।
 - (ख) “परीक्षा” समिति भन्नाले दफा (३) बमोजिमको परीक्षा समिति सम्झनु पर्छ ।

- (ग) “प्रमाणपत्र” भन्नाले परीक्षा समितिबाट उपलब्ध गराइने IEMIS बाट जारी ग्रेड सिट र प्रमाणपत्र सम्झनु पर्छ ।
- (घ) “स्थनीय तह” भन्नाले फाकफोकथुम गाउँपालिका इलाम सम्झनु पर्छ ।
- (ङ) “अडिट” भन्नाले पाठ्यक्रमले निर्धारण गरे बमोजिम आधारभुत तह कक्षा आठको प्रयोगात्मक परीक्षाको मापन तथा मुल्याङ्कन प्रक्रियाको परीक्षण सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद-२

परीक्षा समिति सम्बन्धी व्यवस्था

३. परीक्षा समन्वय समिति: कक्षा -८ को गाउँपालिकास्तरीय परीक्षा सञ्चालनका लागि देहाय अनुसारको एक आधारभूत तह उतिर्ण परीक्षा समन्वय समिति रहनेछः
(क) शिक्षा समिति/गाउँपालिका अध्यक्ष	- अध्यक्ष
(ख) गाउँपालिका उपाध्यक्ष	- सदस्य
(ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	- सदस्य
(घ) समाजिक विकास समिति संयोजक	- सदस्य
(ङ) गाउँपालिकामा रहेको प्रहरी कार्यालयको प्रमुख	- सदस्य
(च) शिक्षक महासंघको प्रतिनिधि	- सदस्य
(छ) कक्षा ६-८ संचालित सामुदायिक विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरु मध्येबाट १ जना	- सदस्य
(ज) कक्षा ६-८ संचालित संस्थागत विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरु मध्येबाट १ जना	- सदस्य
(झ) परीक्षा केन्द्र रहेको सम्बन्धित वडाको वडा अध्यक्ष	- सदस्य
(ञ) शिक्षा प्रमुख	- सदस्य सचिव
४. परीक्षा समन्वय समितिको काम कर्तव्य र अधिकार: - (१) परीक्षा समन्वय समितिको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-
(क) विद्यालय स्तरीय पाठ्यक्रम र परीक्षा सम्बन्धी राष्ट्रिय नीतिको अधीनमा रही परीक्षा सम्बन्धी नीति निर्धारण गर्ने,
(ख) विद्यालय संख्या , विद्यार्थी संख्याका आधारमा परीक्षा केन्द्र समेत निर्धारण गर्नु पर्ने भएमा आवश्यक व्यवस्थापन गर्ने, गराउने ,
(ग) शान्तिपूर्ण र मर्यादित रूपले परीक्षा सञ्चालन गर्ने, गराउने,
(घ) परीक्षा सञ्चालन , व्यवस्थापन, नियमन र अनुगमन गर्ने, गराउने ,
(ङ) परीक्षा सम्बन्धी आवश्यक अन्य कार्यहरु गर्ने गराउने,
(च) परीक्षा समितिलाई आवश्यक सल्लाह, सुझाव र निर्देशन प्रदान गर्ने ,

५. **परीक्षा समिति:-** गाउँपालिका स्तरबाट सञ्चालन हुने कक्षा आठको परीक्षालाई मर्यादित र विश्वसनीय बनाउन कार्यपालिकाले तोके बमोजिम प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको संयोजकत्वमा देहाय बमोजिमको एक परीक्षा समिति रहनेछ:-

(क) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	- संयोजक
(ख) सामाजिक विकास समिति संयोजक	- सदस्य
(ग) कार्यपालिकाले तोकेको शिक्षा समितिको सदस्य १ जना	- सदस्य
(घ) विषय विज्ञहरुमध्येबाट १ जना	- सदस्य
(ङ) फोकल पर्सन, शिक्षा शाखा	- सदस्य-सचिव

६. **समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :-** (१) समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) परीक्षाको बैधता, विश्वसनीयता र गोपनीयता कायम रहने गरी प्रश्नपत्र निर्माण , छपाई तथा वितरण गर्ने, गराउने,
- (ख) परीक्षामा संलग्न जनशक्ति तथा परीक्षार्थीहरुका लागि आचार संहिता बनाई कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,
- (ग) परीक्षाको मर्यादा विपरीत काम गर्ने शिक्षक, कर्मचारी तथा अन्य संलग्न व्यक्तिलाई आवश्यक कारवाहीका लागि लेखी पठाउने ,
- (घ) निष्पक्ष र विश्वसनीय तरिकाबाट उत्तरपुस्तिका परीक्षण , सम्परीक्षण र पुनर्योग गर्ने, गराउने ,
- (ङ) विपद् र विपदजन्य कारणबाट निर्धारित समयममा परीक्षा सञ्चालन गर्न तथा परीक्षाफल प्रकाशन गर्न कुनै बाधा परेमा तुरुन्त आवश्यक निर्णय लिने ,
- (च) परीक्षाफल प्रकाशन गर्ने र प्रमाणपत्र वितरण गर्ने ,
- (छ) परीक्षा सम्बन्धी सम्पूर्ण अभिलेखहरु व्यवस्थित रुपमा अद्यावधिक गराउने र अभिलेख सुरक्षाको आवश्यक व्यवस्था गर्ने,
- (ज) परीक्षार्थीको परीक्षा आवेदन फारम भराउने र सो को अभिलेख राख्ने ,
- (झ) पाठ्यक्रमले निर्धारण गरे बमोजिम प्रयोगात्मक परीक्षा व्यवस्थापन गर्ने, गराउने,
- (ञ) परीक्षाफल विश्लेषण गरी गराई सुधारका थप उपायहरु अवलम्बन गर्ने, गराउने,
- (ट) प्रयोगात्मक परीक्षाको अडिट सम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने ,
- (ठ) परीक्षाका उत्तरपुस्तिकाहरु नतिजा प्रकाशन भएको छ महिनापछि धुल्याउने व्यवस्था गर्ने, गराउने,
- (ड) परीक्षाको गोपनीयता कायम गर्ने, गराउने,

परिच्छेद -३**प्रश्नपत्र निर्माण, परिमार्जन, छपाई र वितरण**

७. विषय विज्ञको सूची तयार गर्ने:- (१) विषयगत प्रश्नपत्र बैडक तयार गर्नका लागि परीक्षा समितिले स्यानीय तह अन्तर्गतका विद्यालयका शिक्षकहरूमध्ये सम्बन्धित विषयका विज्ञहरूको सूची तयार गर्नु पर्नेछ ।
८. प्रश्नपत्र निर्माण तथा परिमार्जन गर्ने: - (१) परीक्षा समितिले विज्ञहरूलाई विषयगत प्रश्नपत्रहरू निर्माण गर्न लगाउनेछ ।
- (२) प्रश्नपत्र निर्माणकर्ताले प्रश्नपत्रसंगै उत्तरकुञ्जिका पनि तयार गर्नु पर्नेछ ।
- (३) परीक्षा समितिले प्रश्नपत्रको स्तरीयता र समसामयिक सूधारका लागि प्रश्नपत्र निर्माण तथा परिमार्जन उपसमिति गठन गर्न सक्नेछ ।
- (४) प्रश्न पत्र निर्माण तथा परिमार्जन उप-समितिमा रहने शिक्षक कम्तीमा स्नातक तह उतिर्ण गरेको र सम्बन्धित तहमा कम्तीमा तीन वर्षको शिक्षण अनुभव भएको हुनु पर्नेछ ।
- (५) पाठ्यक्रमको विशिष्टिकरण तालिका अनुरूप सुनिश्चित गरी प्रश्नपत्रलाई अन्तिम रूप प्रदान गर्नु पर्नेछ ।
९. प्रश्न बैंक सम्बन्धी व्यवस्था: (१) प्रत्येक विषयमा पाठ्यक्रमले निर्धारण गरेको सिकाइ उपलब्धि सुनिश्चित हुने गरी विषय विज्ञद्वारा तर्जुमा गरिएका प्रश्नहरूलाई परिमार्जन गरी प्रश्न बैंक खडा गर्नु पर्नेछ ।
- (२) पाठ्यक्रमको परिमार्जन संगै प्रश्न बैडकको अध्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।
- तर प्रश्न बैडक तयार नहुँदासम्म विज्ञहरूबाट प्रश्नपत्र तयार गरी परीक्षा सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।
१०. प्रश्नपत्र छपाई तथा वितरण: (१) दफा (७) को उपदफा (३) बमोजिम तयार भएका प्रश्नपत्रलाई परीक्षा समितिले आवश्यक संख्यामा छपाई गरी समयमा नै विद्यालय वा परीक्षा केन्द्रमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (२) परीक्षा केन्द्रमा प्रश्न पत्रको सुरक्षा र गोपनीयता कायम गर्ने जिम्मेवारी केन्द्राध्यक्षको हुनेछ ।

परिच्छेद -४**परीक्षा सम्बन्धी व्यवस्था**

११. परीक्षा आवेदन फाराम भर्नु पर्ने : (१) कक्षा आठमा अध्ययनरत विद्यार्थीले परीक्षामा सम्मिलित हुनका लागि परीक्षा आवेदन फाराम भर्नु पर्नेछ ।
- (२) परीक्षा आवेदन फाराम भर्दा नाम , थर , जन्ममिति , विषय, आमा बुबाको नाम लगायतका विवरण जन्मदर्ता अनुसार फरक नपर्ने गरी भर्नु पर्नेछ ।
- (३) विद्यार्थीले नियमित अध्ययन गरिरहेको विद्यालयबाट परीक्षा आवेदन फाराम भर्नु पर्नेछ । फाराम भर्दान्युनतम ७५ प्रतिशत हाजिर भएको हुनुपर्नेछ । दोहोरो परीक्षा

आवेदन फाराम भरी परीक्षामा सहभागी भएको पाइएमा त्यस्तो विद्यार्थीको परीक्षा आवेदन फाराम र परीक्षा रद्द गरिनेछ ।

(४) परीक्षा समितिले परीक्षा आवेदन रीतपूर्वक भए, नभएको हेरी परीक्षार्थीलाई प्रवेश पत्र दिनु पर्नेछ ।

१२. परीक्षाको किसिम: परीक्षामा सम्मिलित हुने विद्यार्थी देहाय बमोजिम हुनेछन् :

(क) नियमित परीक्षार्थी

(ख) ग्रेड वृद्धि परीक्षार्थी ।

यस दफाको प्रयोजनको लागि:

(१) " नियमित परीक्षार्थी" भन्नाले अनुमति वा स्वीकृति प्राप्त विद्यालयको कक्षा आठमा नियमित अध्ययन गरी परीक्षामा सम्मिलित हुनका लागि निर्धारण गरिएका शर्तहरू पुरा गरी परीक्षा आवेदन फाराम भरेको विद्यार्थी सम्झनु पर्छ ।

(२) "ग्रेड वृद्धि परीक्षार्थी " भन्नाले ग्रेड वृद्धि परीक्षा दिनको लागि आवेदन फाराम भरेको परीक्षार्थी सम्झनु पर्छ ।

१३. प्रवेश पत्र विना परीक्षा दिन नपाउने: (१) परीक्षा समितिले IEMIS मार्फत जारी गरेको परीक्षा प्रवेश पत्र विना कुनै पनि परीक्षार्थीले परीक्षा दिन पाउने छैन ।

(२) प्रत्येक परीक्षार्थीले परीक्षा अवधिभर प्रवेशपत्र आफ्नो साथमा राख्नु पर्नेछ ।

(३) परीक्षार्थीले प्रवेशपत्रमा उल्लेख भएका विषयमा मात्र परीक्षा दिन पाउनेछ ।

१४. परीक्षा सञ्चालन: (१) पाठ्यक्रमले निर्धारण गरेको विषयवस्तुको पठनपाठन सुनिश्चित हुने गरी प्रत्येक शैक्षिक सत्रको अन्त्यमा वार्षिक कार्यतालिका बमोजिम समय तालिका तोकिएको परीक्षा समितिले परीक्षा सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।

(२) परीक्षा समितिले मर्यादित र व्यवस्थित रूपमा आफ्नो स्थानीय तह भित्र परीक्षा सञ्चालन तथा व्यवस्थापनको भरपर्दो व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

१५. परीक्षाको माध्यम भाषा: परीक्षा समितिले सञ्चालन गर्ने परीक्षामा भाषागत विषय बाहेक अन्य सम्पूर्ण विषयको परीक्षाको माध्यम शिक्षण गर्दाको माध्यम भाषा हुन सक्नेछ ।

परिच्छेद- ५

नतिजा प्रकाशन ,प्रमाणपत्र वितरण , पुनर्योग र पुनः परीक्षण

१६. नतिजा प्रकाशन:- (१) परीक्षा समितिले विषयगत शिक्षकबाट उत्तरपुस्तिका परीक्षण र सम्परीक्षण कार्य गराउनेछ ।

(२) परीक्षण तथा सम्परीक्षणमा विश्वसनीयता र एकरूपता कायम गर्न उत्तरकुञ्जिका निर्माण गरी प्रयोगमा ल्याउनु पर्नेछ ।

(३) विद्यालय शिक्षामा अक्षराडकन पद्धति कार्यान्वयन कार्यविधि ,२०७२ बमोजिम परीक्षाफल प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम परीक्षाफल प्रकाशन पश्चात् नतिजा प्रमाणिकरण गरी राख्नु पर्नेछ ।

१७. **प्रमाणपत्र दिनु पर्ने:-** परीक्षा समितिले सबै विषयमा डि वा सो भन्दा बढी प्राप्त गरेका परीक्षार्थीलाई EMIS मा भए बमोजिमको ढाँचामा प्रमाण पत्र दिनु पर्नेछ ।

१८. **पुनर्योगः** (१) कुनै पनि परीक्षार्थीले प्रकाशित नतिजा चित्त नबुझेमा नतिजा प्रकाशन भएको सात दिनभित्र अध्ययन गरेको विद्यालयमा पुनर्योगका लागि आवेदन गर्न सक्नेछ ।

(२) पुनर्योगका लागि दिएको आवेदन उपर छानविन गरी नतिजा प्रकाशन गर्न परीक्षा समितिले तीन सदस्यीय पुनर्योग उप समिति गठन गर्नेछ ।

(३) पुनर्योगको आवेदनका लागि तोकेको अन्तिम मितिको पाँच दिनभित्र पुनर्योगको नतिजा प्रकाशन गर्नेछ ।

(४) कुनै परीक्षार्थीले पुनर्योगको नतिजामा चित्त नबुझी उत्तरपुस्तिका हेर्न चाहेमा पाउने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(५) पुनर्योग गर्न तथा उत्तरपुस्तिका हेर्न चाहने परीक्षार्थीले परीक्षा समितिले तोके बमोजिमका शर्तहरू पुरा गर्नु पर्नेछ ।

१९. **पुनःपरीक्षणः-** (१) पुनर्योगका लागि आवेदन गरेका विद्यार्थीले उत्तरपुस्तिका हेर्दा समेत चित्त नबुझेमा परीक्षा समितिले तोकेको शर्त पुरा गरी उत्तरपुस्तिका पुनः परीक्षणको लागि आवेदन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पुनः परीक्षणका लागि परेका आवेदन उपर परीक्षा समितिले सात दिनभित्र नतिजा दिनु पर्नेछ ।

(३) उत्तरपुस्तिका परीक्षण कार्यविधि परीक्षा समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद - ६

विविध

२०. **असमर्थ परीक्षार्थी सम्बन्धी व्यवस्था:** (१) दृष्टिविहिन वा हातले लेख्न असमर्थ परीक्षार्थीले तल्लो काक्षासम्म अध्ययन गरेका एक जना सहयोगी राख्न परीक्षा समितिले स्वीकृति दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको परीक्षाको लागि केन्द्राध्यक्षले छुट्टै परीक्षा कोठाको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको परीक्षार्थीलाई निर्धारित समय अपुग हुने देखिएमा केन्द्राध्यक्षले अपाङ्गताको प्रकृति हेरी बढीमा थप एक घण्टा समय उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

२१. **ग्रेड वृद्धि परीक्षा:-** (१) परीक्षामा डी भन्दा कम ग्रेड प्राप्त गरेका विषयहरूमा सम्बन्धित परीक्षार्थीले ग्रेड वृद्धि गर्न चाहेमा स्थानीय तहले आवश्यक व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(२) ग्रेड वृद्धि परीक्षा नयाँ शैक्षिक सत्र सुरु भएको पन्ध्र दिनभित्र सम्पन्न गरिसक्नु पर्नेछ ।

(३) ग्रेड वृद्धि परीक्षा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था परीक्षा समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

२२. प्रयोगात्मक परीक्षाको अडिट गर्न सकिने:- (१) प्रयोगात्मक परीक्षाको लागि भार छुट्टयाइएका विषयहरूमा सम्बन्धित विषयको पाठ्यक्रम अनुरूप हुने गरी प्रयोगात्मक परीक्षा भए, नभएको र त्यस्तो परीक्षाका आधारमा मुल्याङ्कन गरे, नगरेको सम्बन्धमा परीक्षा समितिले अडिट गर्न वा गराउन सक्नेछ ।

(२) प्रयोगात्मक परीक्षाको अडिट सम्बन्धित विषयका शिक्षक वा विषय विज्ञबाट गराउनु पर्ने ।

२३. बाझिएको अमान्य हुने:- यस निर्देशिकाको कुनै व्यवस्था प्रचलित कानूनसँग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म निर्देशिकाको व्यवस्था अमान्य हुनेछ ।

आज्ञाले

निर्मल तुम्पोक

(प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत)